

חייבים להתעורר בזמן...

הרב יעקב לוי שליט"א

סיפר לי ידיד, כשאבא נהרג בתאונה חשבתי שעולמי חרב עלי, נותרנו חמישה יתומים קטנים אצל אמא טובה כל כך, שבמעט כוחותיה התמודדה מול מציאות קשה של דוחק ומחסור מצד אחד, וחלל נורא שנפער מחייה מצד שני. בהתחלה כולם ניסו לעזור, ואפילו עזרו מאד. קנו, הביאו, התרימו, באמת, עד כמה שהבנתי אז כילד, אמא צלחה את השנה הראשונה מבחינה חומרית יחסית בסדר. אח"כ נכנסנו לשיגרה של יתמות... ואתה בטח מתאר לעצמך מה מרגיש ילד קטן שאין לו אבא. מדובר בהמון לילות של בכי בתוך הכר.. מן געגועים צורבים בלב לדמות של אבא. אתה מאמץ זכרונות חזק חזק אל הלב, שלא יעלמו. אבא צועד עמי יד ביד בדרך אל הגן, וממנו, אבא במסיבת סידור מחביא ממתק ונותן לי אחרי המסיבה. אבא נוסע איתי לטיול, מנדנד אותי על דנדה קטנה, מרחפים בקרוסלה, צועדים בתוך נחל בגולן. מביט על אלבום התמונות ומנסה לשאוב מתוכן כמה דקות של עונג, של חיוך ושמחה. עוצם את העיניים ומשחזר את הדקות היפות הללו, ואח"כ נזכר שאין לי אבא, ובוכה ובוכה. והשנים חולפות, וזה נורא קשה ומעיק. מחפשים בשבילך אברך שילמד איתך "באבות ובנים"... לפעמים שוכחים שאין לך אבא ושואלים "שם האב?".

חוזרים הביתה מהתלמוד תורה... אמא עדיין בעבודה מחכים לה בקוצר רוח, רעבים, לא תמיד יש אוכל מוכן, לפעמים אין, הרבה לפעמים אין. נזכרים שאבא היה קופץ מהכולל מחבק ומנשק אותנו אחד אחרי השני, מכין לנו כמה חביתות, או אורז, או צי"פס, מאכיל אותנו וחוזר ללמוד. אבל אבא איננו. שני הדודים שלי מדי פעם היו באים ולומדים איתי, משוחחים איתי, אבל הייתי תמיד עצוב, הם מאד דומים לאבא שלי במראם החיצוני, ואחרי שהם היו הולכים היותי בוכה מסתגר בחדר... ומדבר אל התמונה של אבא. ומבקש שיחזור.

שנתיים אחרי שאבא נפטר הגיע הביתה איש נחמד אחד, ואמר לנו שיש ארגון שעושה יום כייף לילדים כמונו, כלומר יתומים. כייף גדול, מפליגים בספינה, עושים סנפלינג, מרחפים במצנחים ואפילו טסים במטוס בשמי הארץ. זה קסם לי מאד, והלכתי ליום הנהדר הזה עם האחים שלי, מה אגיד לך הרב לוי, מצד אחד היה עצוב לדעת ולראות כמה רבים הם היתומים, אך מצד שני דווקא יום הכיף המיוחד הזה נתן לי הרבה תנופה חיובית לכל השנה. נפגשתי שם עם מדריכים ואנשי צוות טובי לב ומאירי פנים, שהוסיפו לי הרבה חוזק ואמונה. להגיד לך שזה הפך אותי לילד שמח? לא ולא. גם כשאתה שמח... זה קורה לזמן קצר, ומהר מאד יש מי או מה שמזכיר לך שאתה חוזר הביתה אל מציאות קודרת, אל מציאות שונה משל כל ילד אחר. השנים חלפו להן, והרגשתי שאני בעצם לא ממצה את עצמי. אני חי ליד הלימוד, ליד אמא שלי, ליד החיים. אני כאילו עושה טובה לחיים שאני בכלל מתייחס אליהם, ליתר דיוק, הייתי אפאטי, אדיש, חסר מוטיבציה. תלמיד בינוני, חבר בינוני, ילד בינוני. לא מועיל ולא מזיק לא בשר ולא חלב, טיפוס פרווה שכזה. ומה שהחזיק אותי עם הראש מעל למים, זה היה אותו יום כיף פעם או פעמיים בשנה של הארגון המיוחד. והנה יום אחר מגיע לידי הסיפור שלך על היתום, שרק בגיל 40 עשה מפנה בריא ונכון בחיים שלו. והמילים שם מזעזעות אותי, אני מרגיש שגם אני עלול להפסיד את חיי עם טעם של החמצה, של אכזבה. החלטתי להרים טלפון לארגון שמארגן יום כיף ליתומים, ולבקש מהם שיכניסו גם אותי לסגל המדריכים, והם נענו לי, הם כנראה ידעו למה.

"נולדתי מחדש הרב לוי. זו השנה השניה שאני מדריך את היתומים החביבים הללו ביום כיף שלהם, ואני מרגיש כאילו נסגר מעגל, אני לא סתם עוד מדריך, אני יתום שגדל עם האירגון, ויש לי הרבה נסיון חיים כמו שלהם, ולכן יש לי מה לתת להם. בקיץ האחרון ניגש אלי ילד בן שמונה חיבק אותי חזק ואמר לי כך: "תודה דניאל ממש נהדר היה היום. רכבנו על סוסים, נסענו ברכבת, שטנו על סירה בים... כל כך שמח עשיתם לנו, אבל דניאל אני יודע שאתם דואגים לנו, כי אנחנו יתומים.. אתם מרחמים עלינו כי אנחנו בלי אבא או בלי אמא... אבל אני הייתי רוצה לעשות את כל הדברים היפים הללו עם אבא שלי.. אתם לא יכולים להחליף את אבא שלי" אמר ומירר בכי... הוא קרע לי את הלב, היתום בן השמונה שאיבד את אביו ממחלה קשה רק חצי שנה לפני כן. אני שומע אותו, ואני מרגיש את עצמי, בקושי עשר שנים מפרידות ביני לבינו, ואני עמוס כבר בכל הטלטלות והבכיות והמכאובים, ואז לפתע חשתי מעין תעצומות נפש ממוקד אלוהי, כאילו איזה כוח עלום מכניס לי מילים של אהבה וחמלה לפה, ומכריח אותי להשמיען לזאטוט המתוק הזה".

תשובה

לעילוי נשמת

הרב אלטר אהרן יצחק

הרשקוביץ זצ"ל

י"ז בטבת תשע"ו

עלות העלוך לשבת

200 ₪ בלבד

בנק דיסקונט סניף 056

השבון 61135

אסמכתא למייל:

Shuly3910@gmail.com

הפצה: אלעד, בני ברק, חדרה
פתח תקווה, רחובות, אשדוד,
מודיעין עילית ואחיסמך.

העלוך נתרם להצלחת

יצחק בן אסתר רחל

בכל העניינים.

ואני אומר לו: "יצחקי, גם אני יתום, עשר שנים שאני גדל בלי אבא גם לי לא היה קל, בכיתי המון בלילות מגעגועים לאבא, מרצון לחיבוק ולטפיחה על השכם של אבא, בוכה המון ורוצה לעשות טיול עם אבא. אבל אבא הלך לעולם שכולו טוב, כפי רצון הבורא". ואז אני מחבק אותו חזק חזק ולוחש על אוזנו "יצחקי, נכון זה קשה, ועצוב, אבל אל תשכח יצחקי אנחנו יתומים אבל יש לנו אב, האבא הכי גדול וחזק, אבי יתומים ודיין אלמנות, הוא מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. לנו יש אבא שהוא המקור של כל האבות והאמהות והוא לעולם לא עוזב, והוא לעולם לא מאכזב, ואני אומר לך, מנסיון מתוק שלי, שהוא דואג לכל מחסורנו, והוא מרומם אותנו ומוליך אותנו להצליח בעולם הזה לא פחות מילדים אחרים, אפילו הרבה יותר מהם. למה? כי אנחנו נבחרנו לעבור את העולם הזה כיתומים, כי אנחנו חזקים יותר, אנחנו מאמינים יותר, אנחנו הכי בנים שלו אנחנו והכי קרובים אליו. האמן לי יצחקי, אני מחבק אותך, זה כמו שאני מחבק את עצמי... ואת המילים שאני משמיע לך עכשיו, אף אחד לא השמיע לי... אז בוא נרים עינינו לשמים ונגיד, בקול רם, בלי בושה, "תודה אבא שבשמים על כל הטובות שאתה גומל לנו.. גם אם עינינו טחו מלדעת או מלהבין מה טוב ומה רע עבורינו. אבל אתה אבא, אתה עושה לנו את הכל לטובה".

"יצחקי הרים עיניים לחות לעברי ולחש, "תודה דניאל... אתה אומר לי דברים מחזקים" אח"כ הוא רץ לעבר המצנחים המרחפים הצבעוניים, כדי לעוף כמו כולם באויר העולם, הטומן הפתעות שצריך לדעת כיצד להסתדר עמן. ותודה גם לך הרב לוי, שהארת את עיני, על כך שיתומים חייבים להתעורר בזמן, כדי לא לגלות שהפסידו פרק זמן ארוך מידי מחייהם עד שמצאו את דרכם בדמע. אני כשלעצמי שומר עם היתומים שבעיר שלי על קשר טוב, ומרבה לעודד, לחבק ולשחק. מנסה להיות אבא שלהם".

הסתכלות נכונה

הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א

"ויען אברהם ויאמר הנה גא הואלתי לדבר אל ה' ואנכי עפר ואפר" (בראשית י"ה, כז). "וכבר הייתי ראוי להיות עפר ע"י המלכים ואפר ע"י נמרוד לולי רחמך אשר עמדו לי" (רש"י). מפליא הדבר: לנקוט דוקא את אותם אירועים יחידים ומיוחדים, אשר נעשו בניסי נסים לאדם המושלם, יחידו של עולם — אברהם אבינו, ולדלות דווקא מהם, את ההסתכלות וההערכה של "עפר ואפר"? הלא רק לאברהם נעשו נסים אלו. וכי היה עוד מישהו דוגמתו שזכה לכך? הכי מורידים לאדם נסים מן השמים חיים, הנמצא עוד מישהו שחוקי הטבע נשמעו לו, כמו אברהם? הלא המשמעות האמיתית של אירועים אלו הינה, שהאש נסוגה מפני צו חייו של אברהם, שמן השמים נלחמו עבורו.

היתכן עצמת ראייה גדולה מזו, להערכת שלמותו, גדלותו ועילאיותו של אבינו הראשון? ואילו אברהם, מה הוא רואה ולומד ממעשים נפלאים אלו? "ואנכי עפר ואפר". הוא רואה את עצמו שרוף, נשחק במצהלות סוסיהם של ארבעת המלכים, עד כדי כך, שדווקא אותם אירועים, משמשים בסיס, לענוותנותו ולהערכתו העצמית.

—לאברהם אבינו לא "מגיע" שום דבר. אברהם אבינו איננו תובע זכויות כל שהן. אברהם מסתכל על כל מסכת חייו, עיסוקיו ופעליו, כעל דבר המובן מאליו, אדרבא, לעולם אינו "יוצא ידי חובה". אברהם מתבונן בפרשת חייו, רואה את עצמו מובל אל כבשן האש, וחלחלה אוחזתו. רואה הוא את עצמו עומד מול ארבעת המלכים וחלחלה אוחזתו, ואימה מלפפתו, — משמע זהו מה שמגיע לו. כנראה עדיין לא עשה את היצחקי עליו, עדיין לא הגיע לידי מיצוי חובת האדם בעולמו. שכן אם לא כך, לא היה מובל לכתחילה, לא לשריפה ולא למלחמה. העפר והאפר, הם הם ההערכה המדוייקת למציאותו של אברהם, בעיניו של אברהם עצמו. — הנסים, מעשי שמים המה. הבאים מתוך האין-סוף של מבווע רחמי של הקב"ה. חסד חיים. נסים אלו מוסיפים דאגה בלבו של אברהם, — שמא, קיבל כל שכרו, שמא קיבל למעלה מן המגיע לו. מי יודע, אם לא יתמעטו זכויותיו לעתיד לבוא (בר"ר מד, ה).

—הנסים, בעיניו של אברהם, אינם אלא סיבה להכרת הטוב, להערכת טובה של ההשגחה הפרטית, לגדולתם וגבורתם של מעשי שמים, אך בשום אופן לא אמת-מדה, להערכת גדלותו שלו. זוהי ההסתכלות האמתית, וזוהי הענוה האמתית. ענוה אמתית באה מתוך הסתכלות נכונה והערכה זהירה. ענוה אמתית מתבטאת בסילוק החשבון המוטעה של "מגיע לי". ענוה אמתית חודרת ומקיפה את האדם עצמו, ללא ערבובי תחומים, וטשטוש מחיצות, בין מעשי אדם למעשי שמים. הקב"ה יודע כי "אחד" הוא אברהם, יחידו של עולם. הקב"ה מעמיד לרשותו ולמשמעתו של האדם השלם, את כל איתני הטבע. האש לא תלכך והגיבור לא יגבר. אך זהו חשבוננו של הקב"ה. חשבוננו של אברהם הוא: "ואנכי עפר ואפר". "ויען אברהם ויאמר הנה נא הואלתי.. אמר אילו הרגני אמרפל לא הייתי עפר, ואילו שרפני נמרוד לא הייתי אפר" וכו (בר"ר מט, כג). ובמתנות כהונה(שם) פירש: "כלומר אותו זכות תעמוד לי עכשיו שתקבל תחנוני". כלומר, תפילתו של אברהם אבינו היתה כי אותה זכות שהוציאתו מכבשן האש תעמוד לו גם עתה להציל את סדום.

אילולי פרושו, היה נראה אולי כך: רק רחמך הרבים הם שעומדים לי, שלולא רחמך, אף אני שרוף ונכחד, ללא שום זכות קיום. ובכל זאת רחמך הרבים הם שהוציאוני מתוך הכבשן ומנעוני מהכחדה. ומדוע, רבוננו של עולם, לא תנהג כך גם כלפי הסדומיים. לו יהא שגם הם עפר ואפר, אבל רחמך הרבים... אך, כמו כן, פירושו של המתנות כהונה, הוא ממש מבהיל; להעלות על הדעת ואף לומר זאת לפני בורא עולם. כי אותה זכות בידה להציל את סדום ועמורה. והראיה... מאור כשדים... אנו מתפעלים ומשתאים מיציאתו של אברהם מכבשן האש. האש מכלה את כל העומד בדרכה, ואף את המנסים לזרוק את אברהם לכבשן, כמו שכתוב בחז"ל (מובא בשבט מוסר פ' נ"ב). הכל מתפלאים מהו המגן הנעלם? אברהם רואה: "אני ה' אשר הוצאתיך מאור כשדים" (בראשית טו, ז). הנהו המגן, וזהו המציל: "אני ה'".... אברהם נשאר שלם, אינו בוער אינה כלה — אברהם הוא נצח. אנו אמנם משתאים ומתפעלים מיציאתו של אברהם מכבשן האש, מנסים להפעיל את דמיונו לתאר את הלא

יאומן: אברהם עומד בתווך והאש סביבותיו, לשונותיה מאדימים פני שמים, נדחקת לאחוז בבגדיו, מסתערת לעברו. נמרוד מליט פניו ומתרחק מעצמת חום הכבשן. ואילו אברהם עומד בתווך, נתון בשרעפיו, בשלווה גמורה. הכל מסביב פחם וזפת, פיח ולהטה. ובמרכז, אי של צחור ורוגע. הלהבה מתקרבת ונסוגה, מתקרבת ונסוגה. הכל משפשפים עינים ומאמצים ראייה, — מהו ואיהו החוצץ הבלתי נראה, שהאש אינה יכולה לזו אברהם רואה: "אני ה' אשר הוצאתיך מאור כשדים" (בראשית טו, ז). הנהו המגן, וזהו המציל: "אני ה'... אברהם חש ביד ההשגחה האוחזת בו, המצעידתו בטוחות בתוך לשונות האש. אברהם ניצב איתן, שלם, בוטח, שוככת האש, כילתה כל העומד בדרכה. אברהם אינו דליק, אינו בוער, אינו כלה. אברהם הוא נצח...!

כל הבריאה על המון ברואיה, נמרוד ותרח ו"המון גויים", נאלמים דום לעומת רוגע קבלת הדין ועול מלכות שמים. המילים נתקעות בגרונם; אין הבעה, אין ביטוי למתרחש מולם: מנין הכח להתרכזות הזאת, לצלילות הזאת, לרוגע הזה. זה מה שאיכפת לו?! זה מה שכואב לו?!

שלמה בתכלית ראויה לבחיר היצורים, לאב המון גויים? וכשהובל לתוך הכבשן, החל פותח בוידו, ככל מובל להרג. אף הוא מתוודה: "אשמנו", "בגדנו", וכל מילה רועמת, מזעזעת, ועולה לפני כסא כבודו... נמרוד וחבר מרעיו והמון המוניו, עומדים מסביב. ועיניהם מופנות מן האש אל התווך, מן הלהבה אל המרכז, וחוזר חלילה. ועצמת ה"אשמנו" מאפילה על סנוורות אודם הלשונית. הכל שומעים את תחנוניו והתיפחותו של אברהם. אנא: ריבוננו של עולם, אחת לי אליך, אנא ברוב טובך, סליחה אנכי מבקש... טפיחת ידו על ליבו רועמת, ובכיינו מתגברת — אשמנו... ובאותם הימים, ובאותן השעות המחרידות, קיבל עליו אברהם דין שמים. כל הבריאה על המון ברואיה, נמרוד ותרח ו"המון גויים", נאלמים דום לעומת רוגע קבלת הדין ועול מלכות שמים. המילים נתקעות בגרונם; אין הבעה, אין ביטוי למתרחש מולם: מנין הכח להתרכזות הזאת, לצלילות הזאת, לרוגע הזה. זה מה שאיכפת לו?! זה מה שכואב לו?! זוהי בקשתו האחת — "אשמנו"... הכרה ותחנונים, צלילות וכאב, ריכוז וכניעה, מבהיל את הרעיון, — זהו "קידוש ה'". אברהם נכנס לתוך כבשן האש מתוך ידיעה ברורה, כי הוא עתיד לעלות באש. כי כך עלתה לו, כי זו היא מציאותו האמיתית. וכל זה עומד לעד עיניו לעד, לנצח. נחרת עמוק, הפך לעצם מעצמיו ובשר מבשרו. אילו כך היינו אף אנו מבינים ומקבלים זאת, לא יקשה עלינו להבין את "ואנכי עפר ואפר"... נכון, אמיתי ועצום, כי הקב"ה הוציא מאור כשדים. אך כלום בשל כך יכהה זכרונו ותעומם תחושתו, מכל שעבר עליו, משעת הגזירה, עד נס הצלתו. היתכן כי כל הרגשותיו, תחושותיו, עבודתו, מוסריותו והכרתו, לא יעמדו לעד. וכי כל אלו יש בהם משהו חינם. כלום לא בשל כל אלו, באה לו הרעה הזאת. כלום לא זוהי התכלית האמיתית, להכיר ולחיות עם ההכרה הזאת. הקב"ה ברחמי הרבים, הוציא מאור כשדים. אך זהו חשבונו של מקום. זוהי גבורת רחמי שמים. חשבונו של אברהם, היא המסקנה של "ואנכי עפר ואפר". "רבון כל העולמים ואדוני האדונים, לא על צדקותינו אנחנו מפילים תחנונינו לפניך כי על רחמיך הרבים, מה אנו מה חיינו מה חסדנו מה צדקתנו מה ישועתנו מה כוחנו מה גבורתנו. הלא כל הגיבורים כאין לפניך ואנשי השם כלא היו וחכמים כבלי מדע ונבונים כבלי השכל כי רוב מעשיהם תוהו וימי חייהם הבל לפניך" (מתוך תפילת שחרית). כזאת היתה תפילתו של אברהם, זהו מקורה של תפילה זאת. "לא על צדקותינו... כי על רחמיך הרבים... מה אנו... מה ישועתנו... הלא כל הגיבורים כאין לפניך..." "ואנכי עפר ואפר".

יסוד מידת הביטחון

הרב תמיר בן חיים שליט"א

לעיתים אנחנו נקלעים לתקופות קשות, שהחושך מכסה ארץ וערפל לאומים, אין אור של תקווה ולא רואים מוצא, ואז שוגים ופונים לבשר ודם שיצילנו מצרה. אולי החבר שעובד במס הכנסה יעזור, ואולי

הכרת הבורא בתקופת האבות

הגאון רבי צבי מרקוביץ' זצוק"ל

עם הופעת אברהם אבינו החלה תקופה חדשה בהכרת הבורא ית' בעולמנו זה. "עד שלא בא אברהם אבינו לא היה הקב"ה מלך אלא על השמים בלבד, ומשבא אברהם המליכו על השמים ועל הארץ, כענין שנאמר: ואשביעך בד' אלקי השמים ואלקי הארץ" מסביר הספרי: "עכשיו הוא אלוקי השמים ואלוקי הארץ, שהרגלתיו בפי הבריות. אבל כשלקחני מבית אבי, היה אלוקי השמים ולא אלוקי הארץ, שלא היו באי עולם מכירים בו, ושמו לא היה רגיל בארץ" (רש"י בראשית כד, ז). ענין זה מוגדר בפי חז"ל כתכונה יחודית שאברהם אבינו הצטיין בה יותר מכל הצדיקים שקדמו לו, לפי שביחד עם עלייתו ושלימותו העצמית, נחלץ כל כולו להשפיע גם על האנשים זולתו. אף הוא קרא תגר על האילנות, ניפץ פסיליה, הוכיח ונאבק עם עובדיה, חרף את נפשו והושלך בפומבי גדול - במעמד רבים מבני דורו ושליטיו - לתוך כבשן האש, וכך קידש שם-שמים ברבים במסירות-נפשו ובהצלחתו גם יחד. אברהם אבינו תמיד תמיד ניפץ עבודות זרות, ונחלץ להפצת האמונה בבורא העולם היחיד, בקרב בני האדם, כשהוא עושה נפשות לדת האמת. תיכף בראשית דרכו, בצאתו את חרן, נתלוו אליו "הנפש אשר עשו בחרן" - "שהכניסן תחת כנפי השכינה. אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים ומעלה עליהם הכתוב כאלו עשאו", וכך גם הלאה בכל ימי חייו ונדודיו היה הולך הלוך וקרוא בשם השם, "ויטע אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם ד' א-ל עולם" - "אמר ריש לקיש: אל תקרא ויקרא אלא ויקריא, מלמד שהקריא אברהם אבינו לשמו של הקב"ה בפה כל עובר ושב. כיצד? לאחר שאכלו ושתו, עמדו לברכו. אמר להם: וכי משלי אכלתם? משל אלוקי עולם אכלתם! הודו ושבחו וברכו למי שאמר והיה העולם", ואכן הניב אורח-חיים זה של אברהם תוצאות מופלאות. מלכים ברכוהו ורוממוהו והודו לשמו: "אלוקים עמך בכל אשר אתה עושה". הציבור ראה בו "נשיא אלוקים אתה בתוכנו". וכה מסכם הרמב"ם בהלכותיו, עניני הפצת דעת ה' של אברהם אבינו: "כיון שהכיר וידע התחיל להשיב תשובות על בני אור כשדים ולערוך דין עמהם, ולומר שאין זו דרך האמת שאתם הולכים בה, ושובר הצלמים והתחיל להודיע לעם שאין ראוי לעבוד אלא לאלוה העולם ולו ראוי להשתחוות ולהקריב ולנסך כדי שיכירוהו כל הברואים הבאים. וראוי לאבד ולשבר כל הצורות כדי שלא יטעו בהן כל העם. כמו אלו שהן מדמים שאין שם אלוה אלא אלו. כיון שגבר עליהם בראיותיו ביקש המלך להורגו ונעשה לו נס ויצא לחרן. והתחיל לעמוד ולקרוא בקול גדול לכל העולם ולהודיעם שיש שם אל-וה אחד לכל העולם ולו ראוי לעבוד. והיה מהלך וקורא ומקבץ העם מעיר לעיר ומממלכה לממלכה עד שהגיע לארץ כנען והוא קורא שנאמר: "ויקרא שם בשם ד' א-ל עולם. וכיון שהיו העם מתקבצין אליו ושואלין לו על דבריו, היה מודיע לכל אחד ואחד כפי דעתו עד שיחזירוהו לדרך האמת, עד שנתקבצו אליו אלפים ורבבות והם אנשי בית אברהם ושתל בלבם העיקר הגדול הזה. יהיו הדברים לעילוי נשמתו הטהורה, עלה למרום ביום כ"ב מרחשוון תשס"ז.

החבר שעובד במשטרה יחלץ, ומי יודע, אולי הרופא שנחשב מומחה גדול יותר יושיע. ועם כל אלו את מי שוכחים? את ה' שנותן בנו חיים.

ואומר הכתוב (תהלים קמו, ג-ד): "אל-תבטחו בנדיבים בבן-אדם, שאין לו תשועה. תצא רוחו, ישב לאדמתו; ביום ההוא, אבדו עשתנתיו": הרי כל אדם איננו אלא בשר ודם, וגם אם הבטיח היום עולם ומלואו, מי יודע אם יהיה חי מחר על מנת לקיים? ואמרו רבותינו (חולין ז): "אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם כן מכריזים עליו מלמעלה": ה' אל אדון על כל המעשים, ואין לשום אדם יכולת להועיל לשני או להזיק לשני אילמלא ה' בעזרו, ולכן אמר הנביא (ירמיה יז, ה): "ארור הגבר אשר יבטח באדם": ארור זוהי קללה, והמסיר מבטחו מה', תהא קללתו שיסיר ה' עזרתו ממנו, עד אשר ישוב ויזעק לישועתו. ודומה הדבר לנער המבקש לצאת לעבוד ולשכור דירה על מנת "להסתדר לבד". הוריו מנסים להזהירו שהוא עדיין צעיר ועלול להסתבך בעולם הגדול, אך השיחה מידרדרת במהרה לדין ודברים קשה, והנער עוזב בטריקת דלת. כעבור מספר שנים בהם לא שוחח עם הוריו, הוא נקלע למצוקה כספית ומחמת הבושה לא פונה אליהם, שהרי הוא עצמו התעקש להתנתק מחבלי הסיוע שלהם. הוריו שמעו על מצבו הכלכלי הקשה, אך זוכרים את התעקשותו להסתדר לבד ולכן מניחים לו בכל זאת לנסות ולהסתדר. אם לא יבוא להוריו ויתחנן לעזרתם, הם לא יושיטו ידם, אך אם רק יבקש, ודאי שיתעוררו רחמיהם על בנם האהוב.

נאמר בתורה (בראשית א, ד): "ויאמר אלוקים יהי אור ויהי אור": "ויאמר" זהו האדם, ורק אם יזעק "אלוקים יהי אור", יזכה ל"ויהי אור" - וכמו שכתוב (תהלים לב, ז): "והבוטח בה'--חסד, יסובבנו": כל עת שהאדם עם ה' וה' עם האדם, לא ימצא דבר נבצר ממנו ויתקיים בו מאמר הנביא (ירמיה יז, ז): "ברוך הגבר, אשר יבטח בה'; והיה ה', מבטחו": כי הבוטח בה' יבורך שיהא ה' מבטחו ויעשה את הטוב ביותר בעבורו (הטוב עבורו באמת, ולא הטוב כפי הבנת האדם, כי אין הכרח שרצון האדם הוא הטוב באמת עבורו, כפי שכבר ביארנו בפרק "ציודק הדין").

כל פרט וכל מקרה בבריאה, קטן או גדול, מתקיים מאת ה' ובהשגחתו, ואין יכול לעמוד דבר בלעדיו יתברך. ה' הוא מעל הטבע, וברצונו יכול להפך את חוקי הטבע, טעות נפוצה בלב רבים היא האמונה השלמה שבודאי יהיה הטוב, כפי הבנתו של האדם את הטוב, ואין הוראה זו בבטחון נכונה ("חובת הלבבות"). דרך עקלקלה שכזו עשויה להוביל את האדם אל מחוזות של תסכול והרהור באמונתו כל זמן שלא יקבל מבוקשו. לעומת זאת, המבקש לנהוג במידת הביטחון הראויה, יראה כל המקרים בחייו על דרך שלושה עקרונות: א. ה' הוא כל יכול, וכל מקרה קטן או גדול, ממנו הוא. ב. ה' יודע מה טוב עבורי, וזה לא בהכרח מה שאני סבור שטוב עבורי. ג. ה' פועל תמיד לטובתי, כפי ידיעתו את הטוב בעבורי ולא כפי הבנתי.

אדם המבסס אמונתו על שלושת אלו, יודע תמיד שהכול לטובה ונמצא שמח בחלקו יהיה אשר יהיה, והרי זהו העשיר האמיתי שעליו אמרו רבותינו (אבות ד, א): "איזהו עשיר? השמח בחלקו": וזהו יסוד ואבן דרך אל האושר והסיפוק.

העלון ניתן להורדה ב: לדעת, אור נקי, תורת יוסף, עולם העלונים, דרשו, אידישע ווינקעל